

บทที่ 2

วิธีการวิจัย

การวิจัยเรื่อง บทบาทข้าราชการระดับสูงในการกำหนดนโยบาย : กรณีการกำหนดนโยบายโครงการสร้างงานในชนบทนี้ มีระเบียบวิธีการวิจัยที่เน้นการวิจัยเชิงสำรวจเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานโครงการ และการสัมภาษณ์บุคคลบางคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบาย ดังนั้น รูปแบบการวิจัยจึงประกอบไปด้วยส่วนประกอบหลัก ๆ ดังต่อไปนี้

2.1 แบบแผนการวิจัย

การวิจัยเรื่องนี้ยึดแบบแผนการวิจัยเป็นการรวบรวมข้อมูลเอกสารของทางราชการ และการสัมภาษณ์แบบไม่มีแบบแผน (unstructured questionnaire) กับบุคคลผู้เกี่ยวข้องกับโครงการนี้โดยตรง (key informant) เป็นหลัก เช่น กรรมการโครงการ กสช. อนุกรรมการ กสช. เป็นต้น การรวบรวมข้อมูลในส่วนนี้จะประมวลบทบาทของผู้เข้าร่วมเป็นกรรมการบางคน และพัฒนาการของวัตถุประสงค์และนโยบายโครงการ กสช. ข้อมูลส่วนนี้จะประมวลประกอบกับข้อมูลจากเอกสารของโครงการ

ข้อมูลเอกสารของโครงการ กสช. ซึ่งรวบรวมไว้ที่ฝ่ายอำนวยการ สำนักงาน โครงการ กสช. สำนักนายกรัฐมนตรี จะชี้ให้เห็นพัฒนาการของโครงการได้เป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เอกสารการประเมินผลที่ได้ดำเนินการในแต่ละปี ได้ชี้ให้เห็นลักษณะพิเศษของโครงการ กสช. ที่ในและต่อมาได้เป็นจุดกำเนิดของโครงการพัฒนาชนบทของรัฐบาลที่ได้ตั้งกระทรวง กรม หลายหน่วยจัดกิจกรรมให้สอดคล้องกัน เพื่อแก้ไขปัญหาชนบทให้ลุล่วงไปตามที่รัฐบาลแต่ละชุดได้กำหนดนโยบายไว้

2.2 วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาถึงบทบาทของข้าราชการประจำระดับสูงในการกำหนดนโยบาย
2. เพื่อที่จะทราบว่า การกำหนดนโยบายนั้นมีขั้นตอนอย่างไร และใช้แหล่งข้อมูลด้านใดบ้าง
3. เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ในการเรียนการสอนด้านสังคมศาสตร์ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัยดังกล่าวเป็นการแสวงหาคำอธิบายถึงบทบาทข้าราชการที่เข้าร่วมกำหนดวัตถุประสงค์และนโยบายโครงการ กสช. ในแต่ละปี ร่วมกับฝ่ายการเมือง ยิ่งกว่านั้น โครงการ กสช. นับเป็นโครงการพัฒนาชนบทเพียงโครงการเดียวที่พยายามให้มีการ

ประเมินผลโครงการเมื่อโครงการเสร็จสิ้นแล้ว ซึ่งผลการประเมินจะใช้เป็นประโยชน์ในการกำหนด วัตถุประสงค์และนโยบายโครงการ กสช. ในปีถัดไป

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลจะกระทำในลักษณะการสำรวจเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับโครงการ กสช. ตั้งแต่เริ่มต้น แหล่งข้อมูลหลักจะได้จากฝ่ายอำนวยการโครงการ กสช. และสำนักงานโครงการพัฒนาตำบล สำนักงานเลขาธิการนายกรัฐมนตรี นอกจากนี้แหล่งข้อมูลหลักดังกล่าวแล้ว ยังใช้ข้อมูลบางส่วนจากรายการประสานการพัฒนาชนบท สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

อนึ่ง ข้อมูลจากการประเมินผลโครงการ กสช. โดยหน่วยงานภายนอก โดยเฉพาะจากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งมีการประเมินโครงการเกือบทุกปี จะเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญอีกแหล่งหนึ่ง ที่ช่วยให้มองเห็นการปรับเปลี่ยนวัตถุประสงค์และนโยบาย กสช. ที่เปลี่ยนแปลงไปบางส่วน และหลายส่วนวัตถุประสงค์ก็ยังคงเดิม เช่นเดียวกับช่วงเริ่มต้นของโครงการ กสช.

2.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยที่ข้อมูลที่ใช้ในโครงการวิจัยชิ้นนี้ เป็นข้อมูลเอกสารเป็นส่วนใหญ่ นอกนั้นเป็นข้อมูลจากการสัมภาษณ์บุคคลผู้เกี่ยวข้องในโครงการ กสช. ดังนั้น การวิเคราะห์ข้อมูลจึงอยู่ในรูปการจับความ การชี้ประเด็นต่าง ๆ โดยไม่ได้ใช้หลักการวิเคราะห์ทางสถิติแต่อย่างใด

อย่างไรก็ตาม ข้อมูลเชิงเอกสารที่เป็นแหล่งข้อมูลหลักของโครงการวิจัยชิ้นนี้ได้มาจากการศึกษา รวบรวมข้อมูลจากการศึกษาวิจัยเชิงปริมาณส่วนหนึ่ง ซึ่งคณะกรรมการ กสช. ได้นำมาประกอบพิจารณากำหนดนโยบายในปีต่อ ๆ มาเป็นหลัก